

POSTANOWIENIE

8 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa

na posiedzeniu niejawnym 8 października 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M.M. i T.M.

przeciwko Bankowi w W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Banku w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z 14 listopada 2023 r., XXVII Ca 2238/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanej na rzecz każdego z powodów po 1350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Pozwany Bank z siedzibą w W. wywiódł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 14 listopada 2023 r., wydanego w sprawie z powództwa M.M. i T.M. o zapłatę.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania bank przedstawił szereg zagadnień prawnych, związanych z wykładnią postanowień umowy kredytu hipotecznego przeliczanego na franki szwajcarskie. Wskazał również na potrzebę dokonania wykładni przepisów, w oparciu o które sformułował szczegółowe zagadnienia. Zdaniem skarżącego skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu

na nierozpatrzenie przez Sąd drugiej instancji zarzutu naruszenia art. 321 k.p.c. wobec orzeczenia ponad żądanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Choć wymagania stawiane istotnemu zagadnieniu prawnemu i potrzebie dokonania wykładni przepisów prawa jako przyczynom przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie są tożsame, to w obu przypadkach musi występować przymiot nowości. Problem prawny przedstawiony do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy nie może być już rozwiązany w orzecznictwie (zob. np. postanowienia SN: z 23 kwietnia 2025 r., I CSK 1920/24; z 28 marca 2025 r., I CSK 725/24; z 6 marca 2025 r., I CSK 3018/24; z 29 października 2024 r., I CSK 4297/23; z 21 sierpnia 2024 r., I CSK 1927/24; z 15 września 2023 r., I CSK 4360/22; z 29 sierpnia 2023 r., I CSK 4599/22; z 15 września 2023 r., I CSK 4360/22; z 18 sierpnia 2023 r., I CSK 4091/22).

W przypadku przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. przyjęcie skargi do rozpoznania może uzasadniać rozbieżność występująca w orzecznictwie Sądu Najwyższego lub sądów powszechnych. Jednakże jeśli skarżący dąży do zakwestionowania ustalonej już linii orzeczniczej, to powinien przedstawić istotne argumenty, ze względu na które zmiana stanowiska Sądu Najwyższego wydaje się zasadna (zob. np. postanowienia SN: z 21 sierpnia 2024 r., I CSK 1927/24; z 13 sierpnia 2024 r., I CSK 1623/24; z 16 listopada 2023 r., I CSK 3453/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1658/23; z 14 czerwca 2023 r., I CSK 1105/23).

Natomiast przyczyna przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jaką jest jej oczywista zasadność, może dotyczyć jedynie przepisów prawa niepodlegających różnej wykładni i niepozostawiających sądowi swobody oceny. Chodzi przy tym o wykładnię w oczywisty, dostrzegalny już *prima facie* sposób, sprzeczną z jednolitą i ugruntowaną wykładnią skonkretyzowanego przepisu, przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa (zob. m.in. postanowienia SN: z 21 maja 2025 r., I CSK 558/24; z 26 marca 2025 r., I CSK 3537/23; z 30 stycznia 2025 r., I CSK 3814/23; z 31 grudnia 2024 r., I CSK 1853/23; z 20 listopada 2024 r., I CSK 2892/23; z 14 września 2023 r., I CSK 518/23; z 27 lipca 2023 r., I CSK 5328/22).

Skarżący przedstawił szereg wątpliwości natury prawnej odnoszących się do następstw stwierdzenia abuzywności niektórych postanowień umów kredytu zabezpieczonego hipoteką, w których wszystkie lub wybrane świadczenia stron były wyrażone w walucie obcej lub do tej waluty przeliczane. Kwestie jednak doczekały się już licznych wypowiedzi nie tylko Sądu Najwyższego, ale też Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Aktualnie zatem nie budzi wątpliwości, że choć umowa kredytu przewidująca tzw. spread walutowy mieści się w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 pr.bank.), to mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, który pozostawia bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, zaś klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną (por. wyroki SN: z 24 czerwca 2022 r., II CSKP 10/22; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22; z 8 marca 2023 r., II CSKP 1095/22; z 12 kwietnia 2023 r., II CSKP 1531/22; z 18 kwietnia 2023 r., II CSKP 1511/22; z 15 października 2024 r., II CSKP 474/23; z 13 listopada 2024 r., II CSKP 854/24; z 9 stycznia 2025 r., II CSKP 30/23; z 16 maja 2025, II CSKP 201/23; z 28 lutego 2025 r., II CSKP 278/23).

Przede wszystkim jednak Sąd Najwyższy w uchwale całego składu Izby Cywilnej z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, OSNC 2024, nr 12, poz. 118, ugruntował dotychczasową linię orzeczniczą i przyjął że:

1. W razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.

2. W razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.

3. Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.

4. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy.

5. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

Należy wskazać, że odstępianie od zasady prawnej przyjętej przez skład całej Izby Sądu Najwyższego jest zaś możliwe tylko przez wydanie kolejnej uchwały w analogicznym składzie (art. 88 ustawy o SN).

Również wątpliwości dotyczące zarzutu zatrzymania zostały rozstrzygnięte w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 19 czerwca 2024 r., III CZP 31/23, OSNC 2025 nr 3, poz. 25, w której wyjaśniono, że prawo zatrzymania nie przysługuje stronie, która może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony. Stanowisko to zostało powtórzone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 5 marca 2025 r., III CZP 37/24, w której przyjęto, że w przypadku dochodzenia od banku zwrotu świadczenia spełnionego na podstawie umowy kredytu, która okazała się niewiążąca, bankowi nie przysługuje prawo zatrzymania na podstawie art. 496 w zw. z art. 497 k.c.

W uchwalach tych wyjaśniono również, że teoretycznoprawna kwestia wzajemnej natury umowy kredytu nie ma znaczenia dla oceny, czy stronom przysługuje zarzut zatrzymania, tym samym jej rozstrzygnięcie nie wywołałoby bezpośredniego wpływu na wynik niniejszej sprawy.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zabrakło zatem kwestii prawnych, które nie zostały jeszcze rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy.

Skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera także argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, iż w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Oceniając wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy (zob. postanowienie SN z 26 czerwca 2025 r., I CSK 3994/24).

Nie ma racji skarżący, iż w sprawie Sądy *meriti* orzekły ponad żądanie. Powodowie zmodyfikowali powództwo w toku procesu oraz wystąpili z powództwem ewentualnym, co należało uznać za dopuszczalne.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSN Adam Doliwa

(P.H.)

[a.ł]